

PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

Valboskolan 7 - 9

Reviderad 2022-05-09

Innehållsförteckning	sida
Inledning	3
Målsättning	
Definitioner	3
<i>Diskriminering</i>	
<i>Kränkande behandling</i>	
<i>Trakasserier</i>	
Förebyggande arbete	4
<i>Övergången från åk 6 till åk 7</i>	
<i>Uppstarts- och utvecklingssamtal</i>	
<i>Årskurskonferenser</i>	5
<i>Rastvakter</i>	
<i>Enkätundersökning</i>	
<i>Skyddsron</i>	
<i>Mentorstid</i>	
<i>Kontakt mellan hem och skola</i>	6
<i>Trivseregler</i>	
<i>Mentorsråd, elevråd och föräldrasamråd</i>	
<i>Gemensamma aktiviteter</i>	
<i>Fadderverksamhet</i>	
Förebyggande arbete på skolan utifrån de sju diskrimineringsgrunderna	7
<i>Kön och Könsöverskridande identitet eller uttryck</i>	
<i>Etnisk tillhörighet</i>	
<i>Religion eller trosuppfattning</i>	
<i>Sexuell identitet</i>	
<i>Funktionshinder</i>	
<i>Ålder</i>	
Att upptäcka trakasserier och annan kränkande behandling	8
Skolans rutiner för utredning och dokumentation vid fall av kränkande behandling	8
Åtgärder på grupp- och organisationsnivå	8
Stöd till inblandade elever	9
Varningssignaler för att upptäcka mobbing	9
Föräldrastöd för att upptäcka mobbing	9
Varningstecken som <i>kan</i> tyda på mobbing	9
Kvalitetssäkring av likabehandlingsplanen	10
Åtgärder med anledning av kartläggning/nulägesanalys	11
<i>Bilaga 1 Vad säger våra styrdokument</i>	
<i>Bilaga 2 Barn och utbildningsnämndens rutiner mot kränkande behandling</i>	
<i>Bilaga 3 Incidentrapport</i>	
<i>Bilaga 4 Valboskolans handlingsplan för trygghet och trivsel</i>	

Inledning

Valboskolan är Färgelandas enda 7-9-skola och består idag av drygt 200 elever. Det finns tre parallella klasser i varje årskurs. Skolan arbetar med ett enda arbetslag men lärarnas arbetsplatser fördelas årskursvis utifrån mentorskap.

Målsättning

Vårt mål är att...

- alla elever och all personal skall kunna gå till skolan och känna sig trygga och respekterade, utan att vara oroliga för att bli behandlade på ett nedvärderande eller förolämpande sätt.
- alla behandlas likvärdigt, med hänsyn tagen till elevers olika förmågor.
- allt arbete som sker på skolan, mellan all personal och elever, ska präglas av öppenhet och respekt.
- den som uppger sig ha blivit kränkt alltid måste tas på allvar.
- minsta tendens till trakasserier ska aktivt bekämpas.
- främlingsfientlighet och intolerans ska bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

Elever med olika bakgrund möts i skolan och har olika erfarenhet, social mognad och förutsättningar. Eleverna får ej missgynnas genom särbehandling utifrån de sju diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Skolan skall möta och utveckla alla elever.

När det gäller de sju diskrimineringsgrunderna arbetar vi aktivt för att öka elevernas perspektiv och utmana traditionella värderingar och förhållningssätt. Detta gör vi kontinuerligt i vår undervisning, men även genom att diskutera och problematisera situationer som uppstår i vardagen.

Definitioner

▪ Diskriminering:

”Diskriminering innebär att ett barn eller en elev missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som diskriminerar. I skolan är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn och elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse” (Allmänna råd och kommentarer, Skolverket 2009 s 8)

▪ Kränkande behandling:

”Kränkande behandling är handlingar som kränker barns eller elevers värdighet. Kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. Kränkningarna

kan vara synliga och handfasta likaväl som dolda och subtila. De kan utföras inte bara direkt i verksamheten utan även via exempelvis telefon och Internet. /.../ Kränkande behandling kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Mobbning är en form av kränkande behandling som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga an annan skada eller obehag. (Allmänna råd och kommentarer, Skolverket 2009, s 11)

En kränkning kan vara:

Fysisk	knuffar, slag, sparkar, bli spottad på och annat våld
Verbal	hot, hån, förlöjligande, glåpord, elaka kommentarer, förtal och ryktesspridning
Psykosocial	utfrysning och isolering
Text- och bildburen	klotter, brev, lappar, e-post, SMS och MMS, bloggar samt sociala medier
Annan	grov respektlöshet eller på annat sätt ovänligt beteende

- **Trakasserier:**

Trakasserier är kränkande behandling som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (som här nämns under begreppet ”diskriminering”).

Valboskolans förebyggande arbete

Valboskolans förebyggande arbete syftar dels till att förhindra att någon form av kränkningar uppstår, dels till att skapa ett gott arbetsklimat och trygg miljö att vistas i. Dessa är våra förebyggande åtgärder:

- **Övergången från åk 6 till åk 7**

Det är viktigt att den röda tråden följs vid övergångar så att de blir smidiga för eleverna. Under vårterminen får därför kommunens sjätteklassare besök av personal från Valboskolan 7-9. Dessa pratar med klassen och eleverna samt samtalar med klassläraren för att få en bild av alla elever. Denna kunskap används sedan för att kunna sätta samman de nya grupperna i år 7 på ett bra sätt och stor hänsyn tas till att skapa så trygga grupper som möjligt. När klasserna är sammansatta informeras eleverna. De kommer sedan på besök till Valboskolan 7-9 och träffar då sina nya kamrater, lärare och mentorer. Specialpedagogerna har sedan elevgenomgång och överlämnandesamtal om de nya sjuorna, för berörda lärare. Vid terminsskifte/läsårsskifte kan grupperna/klasserna göras om vid behov för att få så väl fungerande klasser som möjligt.

- **Uppstarts- och utvecklingssamtal**

Under de två första skoldagarna i åk 7 genomförs ett kombinerat välkomst- och utvecklingssamtal med alla elever. Medverkande på dessa samtal är, förutom elev, elevens

föräldrar och blivande mentor för eleven. Mentorn har då förberett sig genom att ha tagit del av specialpedagogens information, som denne fått från föregående skola, samt betygen från årskurs 6. Detta syftar till att skapa en så bra övergång som möjligt för eleverna samt att följa upp och skapa nya utvecklingsmål, både kunskapsmässigt och socialt. Liknande utvecklingssamtal sker sedan fortlöpande varje termin under resten av elevernas vistelse på Valboskolan 7-9. Vid behov deltar specialpedagogen vid utvecklingssamtal.

På utvecklingssamtalen tas frågor upp om elevens kunskapsutveckling tillika sociala utveckling. Vid samtalet dokumenteras det som sagts i vårt dokumentationsverktyg Unikum som följer eleven genom hela grundskoletiden.

- **Årskurskonferenser**

Då personalen samlas till årskurskonferens diskuteras vid behov även anpassningar för elever. Här medverkar personal från elevhälsoteamet. Elevhälsoteamet tar sedan med sig denna information och lyfter de elevärenden som känns mest aktuella, i skolans elevhälsoteam. Varje termin sker också minst en genomlysning av hela årskursen tillsammans med alla undervisande lärare.

- **Rastvakter**

Vid läsårets början upprättas ett schema där det i största möjliga utsträckning ska finnas vuxna till hands där eleverna finns när de har rast (inom skolans område); i och utanför matsalen när eleverna äter; samt vid busshållplatserna vid idrottshallarna när resande elever ska åka hem med bussarna. I verksamheten har vi utöver detta en skolvärd som befinner sig i elevernas sociala miljö under största delen av veckan.

- **Enkätundersökning**

I mitten av varje vårtermin görs en enkätundersökning bland skolans alla elever. Enkäten syftar till att ta reda på hur eleverna trivs, om de upplever sig kränkta eller på annat sätt lagt märke till kränkning. Skolans riskområden, där elever på något sätt känner sig osäkra, inventeras också i samband med denna undersökning.

- **Skydds rond**

I samband med den årliga skydds rond, där den fysiska miljön för eleverna ses över, ses också den psykosociala miljön över. Skolans skyddsombud deltar i skydds rond tillsammans med elevskyddsombud, rektor och vaktmästare. Dessa involverade parter har innan rond, tagit del av vad som framkommit i ovannämnda enkätundersökning och känner till eventuella riskområden på skolan. Efter skydds rond ansvarar rektor, i samarbete med personal och elevråd, för att på bästa sätt försöka åtgärda riskområden och förbättra miljön.

- **Mentorstid**

Varje klass har schemalagd mentorstid en gång/vecka. Då går varje mentor igenom veckan och läxor samt eventuella prov. Dessutom finns möjlighet att lyfta frågor som tas vidare till elevrådet.

- **Kontakt mellan hem och skola**

Kommunens förskolor och skolor använder sig av dokumentationsverktyget Unikum, där årskurslärarna varje vecka informerar föräldrarna om vad som händer i verksamheten, både vad gäller allmän information och årskurspecifik information. En gång per termin får vårdnadshavare en prognos om måluppfyllelsen i alla ämnen. Skolan uppmuntrar också föräldrarna och vårdnadshavarna att besöka skolan och delta i undervisningen. Dessutom bjuder skolan in till föräldramöten 1 gång/läsår.

- **Trivselregler**

Skolans trivselregler finns anslagna i skolans alla teorisalar samt i cafeterian. Dessa trivselregler ses över och revideras i samband med översynen av denna likabehandlingsplan i början av varje läsår. Detta sker i samråd med elevråd, föräldrasamråd och personal. Trivselreglerna kommuniceras med eleverna vid läsårsstart varje år. Då skriver varje elev under på att hen tagit del av dem.

- **Mentorsråd, elevråd och föräldrasamråd**

Varje klass har kontinuerligt mentorsråd. De frågor som berör hela skolan, går sedan vidare och tas upp i elevrådet. Elevrådet har kontinuerliga möten under läsåret och återkoppling sker sedan tillbaka till mentorsråden. Samrådsgruppen, där rektor, personal och föräldrar ingår, träffas två gånger per termin för att prata om verksamheten.

- **Gemensamma aktiviteter**

En dag under de första veckorna på höstterminen åker alla sjuor på en utflykt med sina mentorer för att lära känna varandra bättre, både inom mentorsgruppen men också inom hela årskursen.

För att stärka gemenskapen på skolan ordnar vi gemensamma aktiviteter som till exempel friluftsdagar, olika aktivitetsdagar, resor till simhall, luciafirande, studiebesök etc., för hela eller delar av skolan. Dock kan förändringar ske i samband med Covid-19.

Genom att försöka förebygga användandet av olika beroendeframkallande droger och öka elevernas förmåga att ta ställning och våga stå emot gruppsyck, arbetar vi kontinuerligt i skolans ämnen enligt de olika kursplanerna med frågor som rör ANT (Alkohol, Narkotika, Tobak).

Förebyggande arbete på skolan utifrån de sju diskrimineringsgrunderna

- **Kön och könsöverskridande identitet**

På skolan arbetar vi aktivt för att öka elevernas genusperspektiv och utmana traditionella värderingar och förhållningssätt. Det gör vi bl.a. genom att läsa litteratur där könsrollerna inte är traditionella och i diskussioner utmana eleverna att se situationer och annat ur olika genusperspektiv. Skolan arbetar medvetet inom olika ämnen såsom teknik, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, med att bryta de traditionella könsrollerna.

- **Etnisk tillhörighet**

På skolan arbetar vi för att eleverna ska acceptera alla människor, oavsett etnisk tillhörighet. Det är viktigt i arbetet med mångfald att visa mer på likheter än olikheter, men även att ta till vara på alla elevers speciella förmågor. Vårt mål är att uppmärksamma solidaritet, barns rättigheter och allas lika värde.

- **Religion och annan trosuppfattning**

På vår skola har alla rätt till sin egen religion, vi arbetar för att eleverna ska få ökad kunskap om olika religioner och förståelse för människor med olika trosuppfattningar. Vi jämför olika religioner och tittar på likheter men även skillnader.

- **Sexuell läggning**

På skolan arbetar vi för att skapa förståelse för olika sexuella läggningar. Det gör vi genom att i samtal och diskussioner ta upp de ord och uttryck som eleverna använder. Vi arbetar också kring dessa frågor enligt kursplanerna samt i samarbete med vårdcentralens ungdomsmottagning. Åk 9 har klassvis en sex-och samlevnadsdag, då man särskilt uppmärksammar dessa frågor.

- **Funktionshinder**

På skolan arbetar vi för att öka kunskapen och förståelsen för människor med olika funktionshinder, både synliga och icke synliga. Skolans särskoleverksamhet deltar oftast när det arrangeras olika temadagar, lagdagar och friluftsdagar. Vi utgår ifrån att alla barn deltar i verksamheten utifrån sina förutsättningar.

- **Ålder**

På skolan arbetar vi för att alla elever ska känna delaktighet och gemenskap med alla på skolan oavsett ålder. Bland annat sker detta genom rastverksamheten, där elever ur olika åldersgrupper har rast samtidigt och samsas om uppehållsytor och olika rastaktiviteter som till exempel bordtennispelande. På vissa temadagar, lagdagar och friluftsdagar som anordnas på skolan blandas elever ur olika åldersgrupper. På lunchen delar högstadieläverna matsalens utrymme med elever från de lägre årskurserna.

Att upptäcka trakasserier och annan kränkande behandling

All personal som misstänker att det förekommer eller bevittnar någon form av konflikt eller kränkande behandling, är skyldig att ingripa och meddela händelsen till inblandade elevers klasslärare som dokumenterar händelsen. Grupp-/klassansvarig lärare ska ha en kontinuerlig dialog med eleverna, och följa upp tecken som kan tyda på kränkningar, trakasserier m m. Vi kartlägger genom att:

- elever och föräldrar får besvara enkäter om trivsel och sociala relationer inför utvecklingssamtalen
- eleverna får en gång/läsår fylla i en trivselenkät
- vi gör en gång/läsår en kartläggning över riskzoner på vår skolgård, där vaktande skolpersonal skall vara särskilt uppmärksamma
- skolsköterskan följer upp sociala relationer m m. via enkäter och enskilda hälsosamtal med elever. Skolsköterskan kontaktar inför fortsatt arbete föräldrar och berörd personal, med hänsyn tagen till Sekretesslagen. Skolsköterskan ger efter årskursvis kontinuerlig hälsoundersökning en sammanfattande bild av hur eleverna upplever sin skolsituation generellt och vad som behöver utvecklas i verksamheten. I år 8 hålls hälsosamtal med varje elev individuellt.

Skolans rutiner för utredning och dokumentation vid fall av kränkande behandling

Om vi på skolan får kännedom om att en elev är utsatt för kränkande behandling, genom eleven själv, föräldrar, personal, eller annan elev, så agerar vi omedelbart för att visa att sådant beteende inte accepteras. Om en elev vid **enstaka händelser** uppträder olämpligt skall personalen uppmana eleven att ändra sitt uppförande. Om detta inte hjälper skall personalen kontakta elevens vårdnadshavare. Händelsen dokumenteras enligt *Rutiner för att motverka diskriminering och kränkande behandling* (bilaga2), på blanketten *Incidentrapport* (Bilaga 3). Arbetsgången utgår från *Rutiner vid kännedom om att ett barn eller en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier* (bilaga 4). Ytterligare rutiner för att upprätthålla en bra och trygg studiemiljö beskrivs i *Valboskolans handlingsplan för trivsel och trygghet* (Bilaga 5)

Åtgärder på grupp- och organisationsnivå

I förekommande fall diskuterar personalen gemensamt och gör ev åtgärdsprogram på vilka åtgärder som kan vidtas för att förändra strukturer och förhållanden på grupp- och verksamhetsnivå.

Förslag på åtgärder:

- Se över placering i klassrummet
- Miljön i korridor/klassrummet
- Förändrad rastvaktstruktur
- Observation av inblandade parter
- Omstrukturering av personal
- Omorganisering av grupper

- Tåta frldrakontakter
- Genomgång och ev. revision av skolans regler
- Stöd till elev, personal, föräldrar från elevhälso­teamet.

Stöd till inblandade elever

Samtal med kurator erbjuds och åtgärdsprogram upprättas av läraren, tillsammans med berörda elever och vrdnadshavare.

Varnings­signaler för att upptäcka mobbning i skolan

- Elever som gr ensamma och drar sig undan.
- Elever som ofta eller alltid försöker vara nära en vuxen i fria situationer.
- Elever som blir förlöjligade, som man driver med.
- Elever som ofta har ont i magen, ont i huvudet och/ eller har stor frånvaro.
- Elever som ofta uteblir från gemensamma aktiviteter, utflykter och/eller idrottslektioner.
- Elever som ofta hamnar i bråk och skoj som lätt kan gå överstyr.
- Elever som ofta gr hem på långa raster; gr till skolsköterska och/eller kommer till personalrummet fr bagateller.
- Elever som har svårigheter att tala högt på lektionerna.
- Elever som verkar ledsna, nedstämda och olyckliga och/eller gråter lätt.
- Elever som har svårigheter att koncentrera sig.
- Elever som verkar sakna vänner.

Föräldrastöd för att motverka och upptäcka mobbning

- Prata med ditt barn regelbundet och fråga hur det r i skolan. Hr du något som du blir fundersam över, så ta kontakt med personal.
- Hjälp ditt barn att utveckla sitt självförtroende och sin självkänsla genom att fundera över – vad är jag bra på? – och att vga uttrycka detta.
- Prata med ditt barn om när man ska säga ifrån, lr ditt barn att säga nej, och att vga stå fast vid det.
- Hjälp ditt barn att vga delta i olika aktiviteter, att komma över rädslor.
- Kom gärna på besök i skolan och försök ha kontakt med vrdnadshavare till ditt barns skolkamrater. Det r svårare att mobba ett barn vars föräldrar man känner och kanske tycker om, och ännu svårare om man vet att föräldrarna har kontakt med varandra.

Varningstecken som *kan* tyda på mobbning

- Träffar aldrig sina klasskamrater.
- Saknar vänner, ser ofta ledsen ut och sitter ofta ensam.
- Kommer hem med smutsiga eller trasiga kläder/saker med konstiga förklaringar.
- Har ofta blåmärken eller sår utan någon naturlig förklaring.
- Blir sällan eller aldrig bjuden på kalas/fest.
- Väljer en omväg till eller från skolan.

- Ber om eller stjälar pengar hemma, som skulle kunna vara muta till mobbare eller för att köpa vänner.
- Tappar intresset för skolan.
- Undviker utflykter, idrottslektioner, friluftsdagar och andra gemensamma aktiviteter.

Kvalitetssäkring av likabehandlingsplanen

För att säkerställa att arbetet mot kränkande behandling sker på ett tillfredsställande sätt och att alla rutiner följs har skolan tagit fram följande ansvarsfördelning och insatser:

Rektor har...

det yttersta ansvaret för att likabehandlingsplanen upprättas, efterlevs samt årligen utvärderas och revideras. Detta sker varje läsår och i samråd med elevråd, föräldrarnas samrådsgrupp samt med personal. Rektor ansvarar också för att personalen kontinuerligt utbildas för att aktivt kunna arbeta mot kränkande behandling. Vidare ansvarar rektor för att all personal på skolan får ta del av likabehandlingsplanen och att den alltid finns uppdaterad på skolans hemsida på Internet.

Lärare har...

ansvar för att eleverna får ta del av och förstår innebörden av skolans likabehandlingsplan i början av varje läsår. Lärarna ska följa likabehandlingsplanen i sitt dagliga arbete med eleverna och arbeta aktivt mot kränkande behandling, både i och utanför klassrummet. Som lärare på Valboskolan förutsätts man respektera andra och vara goda förebilder för eleverna.

Elever har...

ansvar för att bidra till en god arbetsmiljö och till goda relationer med både personal och andra elever. Elever ska ta del av likabehandlingsplanen och handla utifrån den. Som elev på Valboskolan förutsätts man respektera andra och visa hänsyn. Det är viktigt att man funderar över hur man uppträder och hur andra kan tänkas uppfatta detta. Om man upptäcker att någon elev blir utsatt för kränkande behandling är det viktigt att du som elev ser till att någon vuxen på skolan får reda på detta, om du själv anser att du inte kan eller vågar göra någonting åt det.

Vårdnadshavare har...

ett ansvar för att aktivt läsa likabehandlingsplanen. Som förälder är det viktigt att tala med sitt barn om kränkningar och visa att man tar avstånd från kränkande behandling. Föräldrar förväntas prata med sitt barn om hur de har det och ta kontakt med skolan om deras barn berättar om kränkningar i skolan, oavsett om kränkningarna är riktade mot barnet eller om det är barnet själv som kränker.

Alla som arbetar i skolan skall...

aktivt motverka trakasserier och förtryck av individer eller grupper samt visa respekt för den enskilde individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt.

Läraren skall...

uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling.

Tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen.

Rektors ansvar är att...

upprätta, genomföra, följa upp och utvärdera skolans handlingsprogram för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling, såsom mobbning och rasistiska beteenden bland elever och anställda.

Åtgärder med anledning av kartläggning/nulägesanalys

Personalen på Valboskolan har tillsammans bestämt vilka/vilket område som behöver arbetas med under läsåret.

Mål/åtgärder

Nulägesanalys: Många elever upplever att skolans korridorer och uppehållsytor inte känns helt trygga och att detta är områden där kränkningar kan förekomma.

Mål: Eleverna ska känna trygghet i skolans alla utrymmen.

Åtgärd: Under höstterminen 2021 anställs en extra person på 75% som till största del vistas ute i korridorer på rasterna.

När: Under läsåret 2021/22

Ansvarig: Rektor

Nulägesanalys: En del studiegrupper fungerar inte optimalt för att undervisning ska kunna ske på bästa sätt. Datorer och annat material tas inte med till lektionerna i den utsträckning som är önskat. Det minskar förutsättningarna för ett optimalt lärande.

Mål: Att öka elevernas ansvar för sitt eget lärande.

Åtgärd: Personalen och elevrådet har tillsammans tagit fram förhållningsregler som sätts upp i alla klassrum, "No excuses". Detta går igenom med alla elever.

När: Under läsåret 2021/22

Ansvarig: Rektor

Vad säger våra styrdokument?

Skollagen

Skollagen slår fast att verksamheten i skolan skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och att var och en som verkar inom skolan skall främja aktningen för varje människas egenvärde och respekten för vår gemensamma miljö. *”Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever // Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. //Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.”* (Skollagen, 1 kap, §6,7 och 8)

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling

Denna lag har till ändamål att främja barns och elevers lika rättigheter samt att motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Lagen har också till ändamål, att motverka annan kränkande behandling.

I Lgr 2011

I Lgr 2011 fastläs de värden som skolan ska gestalta och förmedla. *”Skolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling// Skolans mål är att varje elev*

- *kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter,*
- *respekterar andra människors egenvärde,*
- *tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor”.* (Lgr 2011, kap 2.1)

Arbetsmiljölagen

Arbetsmiljölagen är främjande och förebyggande. Här finns föreskrifter om hot, våld eller trakasserier.

Barnkonventionen

Länder som har skrivit under FN:s barnkonvention, såsom Sverige, skall vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att skolan arbetar på ett sätt som är förenligt med barnens mänskliga rättigheter och överensstämmer med denna konvention. Barnkonventionen blev lag från januari 2020.

Rutin för att motverka diskriminering och kränkande behandling för sektor barn och utbildning

När någon personal eller annan vuxen ser, uppfattar, får information om en incident som kan innebära kränkande behandling eller diskriminering ska denne omedelbart hantera den uppkomna situationen genom samtal med inblandade och med deras vårdnadshavare samt bedöma om ev. ytterligare åtgärder krävs. Personal fyller i incidentrapporten och rektor informeras. Eventuella kompletteringar görs på anmälan om diskriminering/kränkande behandling och rektor signerar. Blanketten lämnas över till huvudman.

Tiden mellan incident och anmälan till huvudman ska ske skyndsamt. Personal och rektor följer upp incidentrapporten enligt vår gemensamma arbetsgång, utvärderar samt avslutar ärendet.

Genomgång och uppföljning av ärenden görs regelbundet i ledningsgruppen för Barn och utbildning.

Anna Gunnervik

Barn och utbildningschef

Färgelanda Kommun

Senast reviderad augusti 2021

Incidentrapport

Anmälan om diskriminering/kränkande behandling

Enligt skollagens (2010:800) 6 kap 10 § är en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev känner sig utsatt för kränkande behandling/diskriminering i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Incidentrapporten ska **alltid** skyndsamt vidarebefordras till rektor.

När inträffade incidenten och vem upptäckte den?

Datum	Tid	Upptäckarens namn
-------	-----	-------------------

Incidentrapporten avser barnet/elev

Namn	Personnummer
------	--------------

Följande personer var inblandade:

Namn	Avdelning/klass	Namn	Avdelning/klass
Namn	Avdelning/klass	Namn	Avdelning/klass
Namn	Avdelning/klass	Namn	Avdelning/klass

Typ av incident

Konflikt mellan barn/elever
 Konflikt mellan barn/elev/er och personal
 Slagsmål mellan elever
 Diskriminering/trakasse
 Vem utsattes?

Annat. Ange vad _____

Var hände det?

Avdelningen/klassrummet
 Korridoren
 Idrottssalen
 Matsalen

Skolgård/utegård
 På annan plats. Var? _____

Övriga upplysningar (speciellt viktigt vid allvarlig händelse)

--

Underskrift

Ort och datum	Ort och datum
Anmälarens underskrift	Rektors underskrift
Namnförtydligande:	Namnförtydligande:

Huvudmannens representant:

Namn: Datum för mottagande:

diariern:

Underskrift:

Namnförtydligande:

Rutiner vid kännedom om att ett barn eller en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier

Gäller samtliga skolformer, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet i kommunal regi i Färgelanda kommun

Inledning

I 6 kap. skollagen (2010:800) finns bestämmelser om åtgärder mot kränkande behandling samt trakasserier och sexuella trakasserier. Utbildningsanordnaren ska ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier enligt 3 kap. 18 § diskrimineringslagen (2008:567)

Dessa riktlinjer syftar till att leva upp till kraven i bestämmelserna ovan. Samtliga verksamheter inom barn och utbildning i Färgelanda kommun omfattas av riktlinjerna.

Av riktlinjerna framgår arbetsgången för personal och rektor vid kännedom om att ett barn eller en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier.

Arbetsgången innehåller följande sex steg:

1. Anmälan till rektor och till huvudman
2. Utredning
3. Åtgärder
4. Uppföljning
5. Utvärdering
6. Ärendet avslutas

Riktlinjerna beskriver de olika stegen i arbetsgången. Först i riktlinjerna följer en juridisk bakgrund

Juridisk bakgrund

Nedan framgår den juridiska bakgrunden till våra riktlinjer utifrån relevanta bestämmelser i skollagen och diskrimineringslagen.

Kränkande behandling

Med kränkande behandling menas ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet utan att vara diskriminering (6 kap. 3 § skollagen).

Diskriminering

Diskriminering omfattar bland annat trakasserier och sexuella trakasserier och definieras på följande sätt:

1. *Direkt diskriminering*: att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,

Indirekt diskriminering: att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet,

2. *Bristande tillgänglighet*: att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna,
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt
- andra omständigheter av betydelse,

3. *Trakasserier*: ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,

4. *Sexuella trakasserier*: ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet,

5. *Instruktioner att diskriminera*: order eller instruktioner att diskriminera någon på ett sätt som avses i 1-5 och som lämnas åt någon som står i lydnads- eller beroendeförhållande till den som lämnar ordern eller instruktionen eller som gentemot denna åtagit sig att fullgöra ett uppdrag.

(1 kap. 4 § diskrimineringslagen)

Skolans anmälningsplikt

Lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier i

samband med verksamheten är skyldig att anmäla det till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att anmäla detta till huvudmannen (6 kap. 10 § skollagen).

Huvudmannens utrednings- och åtgärdsskyldighet

Huvudmannen ansvarar för att skyndsamt utreda omständigheter kring kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. I förekommande fall ska huvudmannen också vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra framtida kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier (6 kap. 10 § skollagen).

Förbud mot kränkande behandling för personal

Enligt bestämmelserna är det förbjudet för personal att utsätta barn och elever för kränkande behandling (6 kap. 10 § skollagen). Med personal menas samtliga anställda och uppdragstagare som arbetar inom verksamheten (6 kap. 3 § skollagen).

Arbetsgång vid kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier

Arbetsgången ska följas när personal får kännedom om att ett barn eller en elev upplever kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier. Detta gäller när barn och elever kan ha utsatt varandra för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier eller om det är personal som kan ha utsatt barn eller elever för detsamma. Alla steg ska dokumenteras och ske i dialog med berörda vårdnadshavare.

Steg: 1 Anmälan till rektor och huvudman

Direkt en personal får kännedom om att ett barn eller en elev upplever sig utsatt ska en anmälan göras oavsett om kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier kan konstateras. Vi gör en bedömning från fall till fall men ska alltid utgå från barnens och elevernas upplevelser. Det är viktigt att inte bagatellisera deras upplevelser. Om det är uppenbart att kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier inte skett görs ingen anmälan.

Anmäla händelsen

- ✓ Personalen anmäler händelsen snarast (helst samma dag) på blanketten incidentrapport
- ✓ Anmälan går till rektor som signerar och vidare till huvudman

Dokumentera händelsen

- ✓ I och med anmälan är händelsen dokumenterad.

Steg: 2 Utredning

Personal påbörjar skyndsamt utredningen vid kännedom om att ett barn eller en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier.

Varje enskild händelse enligt steg 1 i vår arbetsgång ska utredas, oavsett om det finns ett pågående arbete som gäller den aktuella eleven eller det aktuella barnet. Om ett barn eller en elev förekommer i återkommande utredningar kan detta föranleda en fördjupad utredning.

Utredningen ligger till grund för att bedöma om kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier förekommit eller inte. Utredningen ska innefatta både den som kan ha utfört kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier och den som kan ha blivit utsatt.

Vid konstaterad kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier ska utredningen innehålla en analys. Analysen ska utgöra grund för att vidta lämpliga åtgärder.

När personal misstänks för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier av barn eller elev ska alltid rektor genomföra utredningen.

Alla steg i utredningen skall dokumenteras, oavsett om kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier kan konstateras eller inte.

Det är viktigt att föra en dialog med berörda vårdnadshavare under utredningen.

Genomföra utredningen

- √ Starta utredningen skyndsamt.
- √ Utredningen ska omfatta berörda parter.
- √ När personal anmäls genomför rektor utredningen.
- √ För en dialog med vårdnadshavare om utredningen.

Vid konstaterade kränkningar, trakasserier eller sexuella trakasserier ska detta framgå av utredningen:

- √ En analys av det inträffade
- √ Orsakerna till det inträffade.

Dokumentera utredningen

- √ Dokumentera alla steg i utredningen ovan.

Steg: 3 Åtgärder

Om utredningen visar att en elev eller ett barn blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier ska skolan eller förskolan vidta åtgärder så att detta upphör.

Åtgärderna ska syfta till att återskapa barnets/elevens trygghet och vara anpassade till barnet/eleven utifrån den analys som gjorts. Åtgärderna riktas både mot den utsatte samt den som utsätter andra för kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Viktigt att

bestämma när åtgärderna ska vara genomförda och vem eller vilka i personalen som ska genomföra åtgärderna.

Om det är en personal som utsatt ett barn eller en elev för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier ska rektor besluta om åtgärder mot den personal som utsatt barnet eller eleven. Beslut om arbetsrättsliga åtgärder ska alltid fattas i samråd med kommunens HR avdelning. Barn och utbildningschef behöver hållas informerad i dessa ärenden.

Alla steg skall dokumenteras och sparas. Det är viktigt att hela tiden föra en dialog med berörda vårdnadshavare om åtgärderna.

Besluta om och genomföra åtgärder

- √ Vidta åtgärder utifrån analysen i utredningen.
- √ Åtgärderna ska omfatta berörda parter.
- √ Bestäm vem eller vilka i personalen som ska utföra åtgärderna.
- √ Bestäm när åtgärderna ska vara genomförda.
- √ Informera vårdnadshavare om åtgärder.

Åtgärder när personal har utsatt barn eller elev

- √ Informera förvaltningschefen
- √ Arbetsrättsliga åtgärder ska beslutas i samråd med HR avdelning

Dokumentera åtgärderna

- √ Dokumentera alla steg i åtgärderna ovan.

Steg 4 och 5 Uppföljning och utvärdering

För att säkerställa att den kränkande behandlingen, trakasserier eller de sexuella trakasserier har upphört ska åtgärderna följas upp och utvärderas.

Uppföljningen ska visa att förskolan eller skolan vidtagit de beslutade åtgärderna i steg tre. Uppföljningarna ska innefatta berörda barn eller elever.

Utvärderingen ska visa om åtgärderna som gjordes i steg tre har haft avsedd effekt. Om utvärderingen visar att den kränkande behandlingen, trakasserier eller de sexuella trakasserier fortsätter, behöver förskolan eller skolan förändra eller ytterligare förstärka åtgärderna. Detta ska man göra till dess att man fått en varaktig lösning på situationen.

De förändrade eller förstärkta åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Alla steg i uppföljningen och utvärderingen ska dokumenteras och sparas. Det är viktigt att föra en dialog med berörda vårdnadshavare under uppföljning och utvärdering.

Följa upp

- √ Se till att ansvarig personal genomför uppföljningen.
- √ Se till att de beslutade åtgärderna har vidtagits.
- √ Gör regelbundna avstämningar med berörda barn eller elever.
- √ För en dialog med vårdnadshavare under uppföljningen.

Utvärdera

- √ Se till att ansvarig personal utvärderar åtgärderna.
- √ Säkerställ att åtgärderna har resulterat i att den kränkande behandlingen, trakasserierna eller de sexuella trakasserierna har upphört.
- √ Involvera berörda barn eller elever i utvärderingen.
- √ För en dialog med vårdnadshavare under utvärderingen.

Dokumentera uppföljningen och utvärderingen

- √ Dokumentera alla steg i uppföljningen och utvärderingen ovan.

Steg: 6 Ärendet avslutas

Innan ärendet avslutas ska den som ansvarat för utredningen på förskolan eller skolan, se till att de relevanta stegen 1-5 har genomförts och dokumenterats samt att dokumentationen finns sparad. Det ska framgå av dokumentationen att den kränkande behandlingen, trakasserierna eller de sexuella trakasserierna har upphört.

Berörda vårdnadshavare ska informeras om att ärendet är avslutat.

Avsluta ärendet

- √ Se till att alla steg ovan är genomförda.
- √ Se till att alla steg ovan är dokumenterade.
- √ Informera berörda vårdnadshavare om att ärendet är avslutat.
- √ Avsluta ärendet i det digitala verktyget.

Färgelanda skolors handlingsplan för trivsel och trygghet

rev 2020-10-30

Färgelanda
kommun

